

BULLETIN

NORDISKA INVESTERINGSBANKEN • DECEMBER 2004

Tema:
Östersjö-
regionen

Finansiell integration i Östersjöregionen

Ari Mägg

De senaste årens utveckling inom finanssektorn i Östersjöregionen visar tydligt hur bankväsendet och de finansiella marknaderna i regionen har vuxit utöver sina traditionella, nationella ramar. Vi står inför ett helt nytt affärslandskap med mångfasetterade, multinationella och gränsöverskridande finansföretag som aktörer.

Drivkrafterna i integrationsprocessen har varit både avregleringen av finansverksamheten och stora framsteg inom informationstekniken. Genom fusioner och företagsköp har det bildats gränsöverskridande banker med verksamhet i Norden och Baltikum. En mycket stor andel av banksektorn i Baltikum ägs faktiskt direkt eller indirekt av nordiska banker. Konsolideringsprocessen har resulterat i etablering av komplicerade finansföretag med verksamhet över både land- och sektorgränser. Koncentrationen inom banksektorn i Norden och Baltikum är stark. Detta innebär att banksystemets stabilitet vilar på ett fåtal banker.

Två frågor kring den

ökande finansiella integrationen i Östersjöregionen är speciellt viktiga att lyfta fram.

Den första är tillväxtaspekten. De viktigaste konsekvenserna av den finansiella integrationen i regionen är utan tvekan de tillväxtfrämjande effekterna. Finanssektorns roll att förmedla resurser till lönsamma investeringar och tillhandahålla allmänheten möjligheter till förräntning av sparkapital blir allt viktigare. Om Östersjöregionen skall behålla sin tätposition i tillväxtligan behövs en välfungerande finansiell servicesektor. Detta är viktigt inte minst för små och medelstora företag och exportorienterade företag. Den finansiella sektorn är också avgörande för internationaliseringen av regionens näringsliv, som är vägen till hållbar tillväxt. Det råder ingen tvekan om att finanssektorns utveckling har påskyndat och underlättat gränsöverskridande investeringar i regionen. Dessa är en

viktig ingrediens i tillväxtprocessen.

Den andra frågan att beakta är tillsynsaspekten som är något mer problematisk. Östersjöregionen – Norden-Baltikum – har de facto fått ett regionalt bankväsende som lyder under åtta nationella tillsynsmyndigheter. Här kan det finnas luckor som borde fyllas genom gemensamma åtgärder. De nationella tillsynsmyndigheterna har visserligen utvecklat sitt samarbete, men det som saknas i dagens läge är tydliga ramar för var det slutliga ansvaret för svaga banker och bankkonkurser ligger i det regionala system som vuxit fram.

Ett positivt exempel på regional integration inom finansverksamhet är Estlands, Lettlands och Litauens medlemskap i NIB. Utvidgningen av NIB:s ägarkrets är en historisk milstolpe i det regionala, mellanstatliga samarbetet. Utvidgningen av NIB är också ett viktigt komplement till de nordisk-baltiska affärsbankernas integration.

»Om Östersjöregionen skall behålla sin tätposition i tillväxtligan behövs en välfungerande finansiell servicesektor.«

En europeisk union med 25 eller fler medlemsländer kräver nya modeller för regional samverkan inom den europeiska ramen. Detta gäller särskilt de mindre medlemsländerna. Ökat regionalt samarbete behövs

för att förstärka Nordens och Baltikums position i Europa. Finanssektorn är ett viktigt område för dylikt samarbete som sedan kunde ha effekter i ett vidare europeiskt sammanhang. Värdepappersmarknadens betydelse kommer att öka med tiden. Integrationen av de nordiska och baltiska börserna är redan i gång. För att trygga en positiv ekonomisk utveckling i Östersjöregionen i framtiden behövs mellanstatliga ansträngningar som svarar på privatsektorns djupa integration i regionen. En viktig uppgift för den offentliga sektorn är att integrera finanstillsynen i regionen så att den matchar finanssektorns struktur.

Jón Sigurðsson
December 2004

HUVUDKONTOR

Fabiansgatan 34
PB 249
FI-00171 Helsingfors
Finland
Telefon +358 9 18 001
Telefax +358 9 1800 210

ÖVRIGA KONTOR

KÖPENHAMN

Grønningen 17
DK-1270 København K
Danmark
Telefon +45 33 144 242
Telefax +45 33 322 676

OSLO

Dronning Mauds gate 15
(hos Eksportfinans)
NO-0119 Oslo
Norge
Telefon +47 2201 2201
Telefax +47 2201 2202

REYKJAVÍK

Kalkofnsvegur 1
(i Seðlabanki Íslands byggnad)
IS-150 Reykjavík
Island
Telefon +354 5 699 996
Telefax +354 5 629 982

STOCKHOLM

Kungsträdgårdsgatan 10
(Jernkontorets fastighet)
Box 1721
SE-111 87 Stockholm
Sverige
Telefon +46 8 5662 6590
Telefax +46 8 5662 6591

SINGAPORE

78 Shenton Way # 16-03
Singapore 079120
Telefon +65 6227 6355
Telefax +65 6227 6455

TEMA: ÖSTERSJÖREGIONEN S. 4-13

- 4 Hamnbolag i Tallinn satsar stort
- 6 Fastighetstekniska tjänster viktiga för YIT
- 9 Schibsted vill föra samman mediekkanaler
- 10 Östersjöfondens priser år 2004
- 12 Baltiska ambassadörer på NIB
- 13 NIB:s styrande organ förändras

- 14 Panorama
- 16 Ny vd
- 17 Krönikan: Uffe Ellemann-Jensen
- 18 Aktuellt inom Nordiska finansgruppen
- 20 Nyheter
- 22 NIB i korthet
- 23 Delårsbokslut 2004

14

4

BULLETIN

NIB:s kundtidning utkommer på danska, engelska, finska och svenska.

REDAKTION

Jamima Löfström, chefredaktör
Tina Nyberg, Gunilla Nyman,
Paula Roselius, Pamela Schönberg,
Pelagia Wolff

Layout Lowe & Partners, Helsingfors
Tryck Nomini, Helsingfors

UTGIVARE

NORDISKA INVESTERINGSBANKEN
Fabiansgatan 34
PB 249
FI-00171 Helsingfors, Finland
Telefon +358 9 18 001
Telefax +358 9 1800 210
Internet www.nib.int
E-post info@nib.int

ADRESSÄNDRINGAR
Telefax +358 9 612 1417

Omslagsfoto
Enskärs fyr
av Kaius Hedenström

HÅRD KONKURRENS KRING ÖSTERSJÖN

Tallinn hamn vill höra till vinnarna

Port of Tallinn satsar stort. Hamnbolaget har lagt upp ett ambitiöst investeringsprogram för de närmaste åren. Trots bara 600 anställda är bolaget en ekonomisk motor för den estniska ekonomin.

Pedagüa Wolff

Port of Tallinn vill utnyttja marken kring passagerarhamnen invid Tallinns gamla stad och siktar på kommersiell utveckling av området.

Åren 2004–2008 planerar bolaget att investera totalt över 340 miljoner euro i sina hamnar.

– För att vi skall klara oss i konkurrensen måste vi investera, säger Aare Tammemäe, medlem av ledningsgruppen och finansieringschef.

Port of Tallinn, vars största konkurrenter finns i östra Östersjön och i Finska viken, har sammanlagt fyra hamnar, alla i trakten kring Tallinn. Speciellt satsar bolaget på att utveckla Muuga hamn öster om Tallinn och södra Paldiski hamn väster om huvudstaden, bland annat med finansiering från NIB. I Muuga, som är bolagets största lasthamn, utvecklas som bäst en industripark. Hamnbolaget fokuserar på ny service i form av en industri- och logistikpark, och på nya godsflöden inom containertrafiken. Detta i och med att passagerartrafiken, som står för omkring en tredjedel av bolagets inkomster, stabiliserats kring cirka sex miljoner passagerare per år.

Å andra sidan påpekar Tammemäe att passagerarmängden har ökat år 2004, trots att den varit oförändrad under de senaste åren. Ett attraktivt hamnområde i Tallinns centrum, EU-medlemskapet och insatser för att bygga nya fartyg, borde locka fler besökare. Port of Tallinn upprätthåller passagerarhamnen invid Tallinns gamla stad och en stor del av den mark bolaget äger står i dag helt outnyttjad. På lång sikt vill bolaget utveckla området i samarbete med staden och experter på fast egendom.

Muuga hamn, som grundades år 1986, är den djupaste hamnen i Östersjöregionen och skall nu expandera. Port of Tallinn har sammanlagt fyra hamnar.

Paldiski hamn fungerade som ett centrum för utbildning kring u-båtar under Sovjet-tiden. Hamnen är liten, men har stor potential. Fokus ligger på rorotrafik, export av lokala varor och transporter med metall och flytande bulk.

– Vår avsikt är att göra det här till ett trevligt ställe för invånarna i Tallinn och för turister och samtidigt generera nya inkomster.

Olja är den mest betydande varan inom godstrafiken som går via bolagets hamnar. Största delen av trafiken är transitotrafik mellan Ryssland och Europa. Enligt Tammemäe har den ryska oljeproduktionen ökat med 30–40 miljoner ton per år och till stor del går den här ökningen på export. Ryssland utvecklar visserligen som bäst sina hamnar, men åtminstone inom den närmaste framtiden räcker den ryska hamncapaciteten helt enkelt inte till.

– Vi vill vara bäst på tjänster för rysk transitotrafik.

Enligt Tammemäe har Port of Tallinn genom att utveckla ett ledningssystem enligt ISO-standarderna för kvalitets- och miljöledning förbättrat hanteringen av de säkerhets- och miljörisker som är förknippade med oljetransporter och gods- trafik överlag.

På lång sikt vill hamnbolaget ändå komma ifrån en inkomststruktur som starkt domineras av oljeprodukter och få mer mångsidiga inkomster. Alo Kelder, rådgivare vid det estniska ekonomi- och kommunikationsministeriet, säger att en mer mångsidig verksamhet vid det stats-

ägda bolaget är önskvärd. Han tror att ett stärkt samarbete med aktörer som ansvarar för järnvägar, vägar och terminaler kan ge framtida framgång. Enligt honom skall hamnbolaget söka nya affärsmöjligheter som inte bara är relaterade till frakt och passagerartrafik utan också till värdeskapande aktiviteter som produktion och logistik.

Den estniska staten har i högsta grad ett intresse av att bolaget utvecklas på ett gynnsamt sätt.

– Från ägarens synvinkel är slutmålet en ökning i aktieägarvärdet, säger Kelder.

Han påpekar att Port of Tallinn utgör en viktig del av Estlands transportinfrastruktur och att ett välfungerande transportsystem är en förutsättning för framgångsrik integration inom Europeiska unionen. Kelder tillägger att Port of Tallinn är betydande med tanke på passagerartrafiken i Östersjön.

Sysselsättningseffekterna är heller inte obetydliga. Bolaget har visserligen bara cirka 600 anställda. Men om man därtill beaktar alla de aktörer som verkar i hamnarna blir siffran mycket högre. Port of Tallinn är en så kallad *landlord port* som äger mark och upprätthåller hamninfrastruktur. Olika aktörer så som stuveriföretag samt speditörs- och transportfirmor hyr sedan in sig i hamnarna och investerar i till exempel lagerbyggnader och terminaler.

– Vi är på sätt och vis ett litet bolag. Men genom att vara en port mellan Ryssland och Västeuropa och genom att skapa arbete och affärsmöjligheter är vi rätt viktiga, säger Tammemäe. ■

FÖRVÄRVET AV BUILDING SYSTEMS GJORDE YIT TILL ETT SERVICEBOLAG

Även hus kan styras intelligent

Det finska byggbolaget YIT är i dag i allt högre grad en producent av olika fastighetstekniska tjänster. Bolaget är störst i Norden på området.

Köpet av svensk-schweiziska ABB Building Systems i juli 2003 förebådade kursändringen. NIB deltog i finansieringen av företagsköpet.

YIT Corporation

Building Systems är inte en rör- och elavdelning inom YIT:s byggtjänster, utan driver självständig affärsverksamhet inom koncernen.

Genom affären köpte YIT en stor bit fastighetsteknisk verksamhet i Norden, värd över en miljard euro. Även i Baltikum och Ryssland, där man har grundat egna dotterbolag, är tillväxtpotentialen stor.

– Vi strävar i fortsättningen efter en årlig tillväxt på i medeltal 5–10 procent inom sektorn i enlighet med vår koncernstrategi, säger Building Systems verkställande direktör Juhani Pitkäkoski.

Även företagsköpen fortsätter inom den mycket splittrade branschen där det kommer att finnas gott om företag till salu också i framtiden.

– Vi har en stor produktpalet: fastighetsservice, rör, el, ventilation och säkerhetsteknik. Alla aktiviteter är för närvarande inte tillräckligt starkt representerade i de olika länderna. Även i detta avseende växer vi fortfarande, säger Building

– Vi har 350 verksamhetsställen och verkar alltså alltid nära kunden, säger Juhani Pitkäkoski.

Systems vice verkställande direktör Sakari Toikkanen.

Små företagare inom den fastighetstekniska branschen sköter till exempel elarbeten i enskilda villor.

– Vi konkurrerar inte på samma område som de små företagen, utan försöker nå stora helheter tillsammans med YIT:s byggtjänster alltid då det är möjligt.

Pitkäkoski påpekar ändå att Building Systems inte är en rör- eller elavdelning inom YIT:s sektor för byggtjänster, utan driver självständig affärsverksamhet inom koncernen.

– Om vi inte kände till och utvecklade vårt servicekoncept, kunde vi inte verka inom koncernen.

Toikkanens ståndpunkt då det handlar om byggnadskvalitet är entydig:

– Vi måste alltid utgå ifrån att arbetet blir färdigt med en gång. Inte ens med tanke på lönsamheten har vi råd med att göra jobb tre gånger om.

– **Genom köpet** av Building Systems förverkligades närmast två av YIT:s strategiska linjedragningar: att utvidga den fastighetstekniska affärsverksamheten i Skandinavien och att fokusera på serviceverksamhet, säger Pitkäkoski.

Av YIT-koncernens omsättning på 1,5 miljarder euro under det första halvåret 2004, kom 43 procent från de fastighetstekniska tjänster som Building Systems dotterbolag producerade i Östersjöregionen.

Inom den fastighetstekniska sektorn är omkring 60 procent av verksamheten relaterad till service, underhåll och sanering, medan resterande 40 procent gäller nybyggnation.

För närvarande har Building Systems nio dotterbolag. Den mest krävande delen av integrationen är avklarad före julen 2004. Marknadsandelen är kring tio procent i de olika verksamhetsländerna.

– På ett mentalt plan fortsätter integrationen förstås. Det är en lång process då ny personal från olika kulturer kommer in i ett bolag, säger Pitkäkoski.

Självklart är att den interna trimningen inom företaget fortsätter, även om de stora fusionsprocesserna når sitt slut.

– Det borde vara en del av den dagliga verksamheten, säger Toikkanen.

Sakari Toikkanen har en klar ståndpunkt då det handlar om byggnadskvalitet: arbetet skall göras bra, och det från allra första början.

Den fastighetstekniska sektorn sysselsätter över 12 000 personer inom YIT-koncernen. Det här är 56 procent av hela personalen.

– Det mest iögonenfallande draget är att vi har 350 verksamhetsställen.

– Fastighetstekniska tjänster produceras mycket lokalt, och vi kan aldrig vara särskilt långt borta från kunden, förklarar Pitkäkoski.

Eftersom det finns många verksamhetsställen, måste man medvetet upprätthålla en lätt organisationsstruktur och ett okomplicerat ledningssystem.

Förvärvet sommaren 2003 satte i gång en omfattande omstrukturering inom YIT överlag. Hela koncernen indelades i september 2003 i fyra verksamhetsområden: ►

fastighetstekniska tjänster, byggtjänster, tjänster för industrin och datakomtjänster.

Teknik och automatik har fått en allt större betydelse inom fastighetsteknisk service under de senaste åren. Men först nu håller den nya tekniken på att slå igenom.

– Genom automatik försöker man nå intelligent styrning av byggnader, vilket i sin tur sänker energikostnader och höjer till exempel säkerheten. Å andra sidan får byggnader inte vara alltför tekniska, eftersom olika system skall vara lätta att styra, påpekar Toikkanen.

Han erkänner att den här ekvationen inte precis är lätt att lösa.

– Vi utvecklar inte själva till exempel nya IT-system eller formar nya rördelar, utan vi för samman teknik som har skaffats från olika håll.

Building Systems försöker effektivisera sin verksamhet genom olika tekniska lösningar.

– Till exempel underhållspersonalen kan göra fler serviceuppdrag under en dag, då de använder sig av styrningslösningar via handterminaler.

Enligt Pitkäkoski är speciellt den fastighetstekniska branschen tvungen att rekrytera utländsk personal till Finland för att svara på framtida behov av arbetskraft.

Det här ses ändå inte som ett problem utan som en naturlig utveckling i en situation där unga inte har varit särskilt intresserade av att jobba med rör och el.

– Å andra sidan innebär den tekniska frammarschen inom branschen att den blir mer attraktiv som studieinriktning, tror Pitkäkoski. ■

Schibsted tror på mångfald

Norska Schibsted är familjeföretaget som växte till en börsnoterad mediekoncern. Bolaget är aktivt i tio länder och vill kombinera olika mediekkanaler, men betonar vikten av lokalt anpassat innehåll och redaktionell frihet.

Schibsted

Schibsteds huvudkontor finns i Oslo, där Schibstedaktien också är noterad på börsen sedan 1992.

– Vår erfarenhet är att enskilda tidningar och tidskrifter når bästa resultat om de kan bibehålla och vidareutveckla sin särart, säger Schibsteds informationsdirektör Jan Hedenstad.

Han tror inte att stora aktörer på mediefältet leder till likriktning och ensidighet.

– Redaktionell oavhängighet, trovärdighet och kvalitet är riktgivande för våra medier inom alla kanaler.

Schibsted driver såväl tidningar och förslag, som verksamhet inom tv, film, multimedia och mobiltelefoni. Koncernen ser som sin styrka just den breda kunskapen kring medieverksamhet och viljan att kombinera olika kanaler och prova på nytt.

Schibsted har satsat stort på internet. Hedenstad säger att nätet passar speciellt bra som nyhetskanal, medan den tryckta tidningen har andra kvaliteter. De två kanalerna kompletterar varandra. I Norge är Schibstedstidningen Verdens Gang störst både tryckt och on-line. I Sverige är Aftonbladet i motsvarande position.

Sommaren 2004 undertecknade NIB och Schibsted ett avtal om lån bland annat

för Schibsteds köp av svenska Blocket.se som driver en annonswebbplats. NIB har även tidigare beviljat lån för Schibsteds expansion.

Bolaget räknar med att fortsätta växa, sannolikt såväl organiskt som genom företagsköp.

Verksamhet i nya länder kan bli aktuell. I dag är bolaget aktivt runt Östersjön och ger dessutom ut gratistidningen 20 minuter i Schweiz, Frankrike och Spanien.

Hedenstad säger att gratistidningen försöker locka unga läsare som annars inte alls skulle läsa någon tidning.

Schibsted har också erfarenhet av en annan trend inom medievärlden: tabloidformatet. Hedenstad påpekar att många felaktigt tror att tabloidisering gäller innehållets kvalitet. Övergången från broadsheet till tabloid handlar ändå om att anpassa formatet för moderna läsare som har ont om tid och vill läsa sin tidning i tåg och buss.

– Det har aldrig funnits någon motsättning mellan att vara seriös och tillgänglig, avrundar Hedenstad. ■

VERKSAMHET RUNT HELA ÖSTERSJÖN

- Schibsted äger verksamheter runt hela Östersjön och i ytterligare några länder. Skandinavien är bolagets primärmarknad.
- Bolaget äger Skandinavians två största dagstidningar: norska Verdens Gang och svenska Aftonbladet. Schibsted står också bakom Aftenposten i Norge och Svenska Dagbladet i Sverige.
- Schibsted är majoritetsägare i Metronome Film & Television som i dag är verksamt i Norge, Danmark, Finland och Sverige.
- Bildbyrån Scanpix och Schibsted Mobile som producerar mobiltjänster finns vardera både i Norden och Baltikum.
- Schibsted är den största ägaren i Eesti Meedia Group som är Estlands största mediekoncern och bland annat ger ut tidningen Postimees.
- Schibsted är också ägare i norska TV2 och den estniska tv-kanalen Kanal 2.

Pris för miljöarbete på gräsrotsnivå

Miljöutbildning för barn och unga samt miljöarbete i östra delarna av Östersjön fick erkännande då Östersjöfonden delade ut sitt miljöpris för år 2004. Pristagare var två organisationer som arbetar på gräsrotsnivå och två enskilda personer som spelar en viktig roll i frågor som rör skyddet av Östersjön.

Av den sammanlagda prissumman på 22 500 euro gick 10 000 euro till ett miljö- och utbildningscenter för barn i Kaliningrad (Kaliningrad Regional Children's Centre for Environmental and Biological Education and Tourism). Centret, som grundades redan 1951, arbetar med miljöutbildning för såväl barn och unga som lärare. Till aktiviteterna hör både kurser och exkursioner, och verksamheten har till exempel resulterat i kampanjer kring problem med oljetransporter på Östersjön. Aktiviteterna involverar tusentals personer årligen. Med prispengarna kommer man bland annat att skaffa ny datorutrustning till centret.

En annan organisation som fick erkännande för sitt arbete på gräsrotsnivå var Agenda 21 på Åland som mottog ett pris på 2 500 euro. Agenda 21-informationskontoret, som varit verksamt sedan 1995, vill göra det åländska samhället mer miljömedvetet och förankra globala miljöfrågor i individens vardag. På kontoret ges information om hur till exempel avfallshantering och val av transporter påverkar Östersjöns miljö. Dessutom ger man ut informationsbroschyrer och organiserar kampanjer och utställningar.

Felix Karmazinov från vattenverket Vodokanal berättade att S:t Petersburgs stad år 2004 för första gången antagit ett program för planering av vattenförsörjning och avlopp.

Förutom de här organisationerna belönades två enskilda individer som fick 5 000 euro var. Generaldirektör Felix Karmazinov från S:t Petersburgs vattenverk Vodokanal mottog priset för sina insatser vid bygget av sydvästra reningsverket i staden. För 25 år sedan rann allt avloppsvatten från S:t Petersburg, 3,5 miljoner kubikmeter i dygnet, orenat ut i floden Neva. Stadens första reningsverk inledde sin verksamhet 1979 och nu renas 80 procent av allt avloppsvatten. Trots det rinner

fortfarande 800 000 kubikmeter orenat avloppsvatten varje dag ut i vattendragen. Sydvästra reningsverket beräknas stå färdigt i juli 2005 och kommer då att rena 300 000 kubikmeter avloppsvatten per dygn.

Forskningsdirektör Rustam Sagitov, som år 1995 grundade medborgarorganisationen BFN (Baltic Fund for Nature), mottog priset för sitt miljöarbete i de ryska delarna av Östersjöregionen. Organisa-

tionen vill höja miljömedvetandet i nordvästra Ryssland genom att bland annat utveckla miljöutbildningen. BFN stöder också forskningsprojekt med syfte att bevara den biologiska mångfalden samt arbetar för både ekoturism och miljövänligt jordbruk.

NIB:s vd Jón Sigurðsson, medlem i fondens delegation, presenterade pristagarna vid prisutdelningsceremonin i Mariehamn den 15 maj.

– På Island har vi ett ordstäv som uttrycker en tanke som förenar alla årets pristagare: ”Halva mitt fosterland är havet”. ■

ÖSTERSJÖFONDEN 15 ÅR

Östersjöfonden, eller Stiftelsen Ålandsfonden för Östersjöns framtid som den egentligen heter, grundades den 13 mars 1989 för att främja forskning och annan verksamhet som gynnar Östersjöns miljö. Fonden delar ut pris och stipendier samt sprider information om Östersjöns miljö till de cirka 85 miljoner människor som bor omkring havet. Till aktiviteterna hör också att ordna miljöseminarier – seminariet år 2004 med temat Transporter på Östersjön hölls i Stockholm.

Initiativtagare till fonden var kommerserådet Anders Wiklöf som med en privat donation på tre miljoner finska mark (cirka 500 000 euro) lade grunden till fonden. Det nuvarande grundkapitalet uppgår till omkring 700 000 euro. Fonden har sedan verksamheten inleddes delat ut ett fyrtiotal pris, sammanlagt nästan 445 000 euro, till närmare 50 pristagare. Fonden får sina medel av både privatpersoner och företag.

Direktör Vladimir Gurov och läraren Niole Samosjko från Kaliningrads miljö- och utbildningscenter var glada för det erkännande centrets arbete fått genom Östersjöfondens pris. Kommerserådet Anders Wiklöf till vänster.

BFN har under Rustam Sagitovs ledning blivit en inflytelserik medborgarorganisation som koordinerar miljö-samarbetet i ryska Östersjöregionen samtidigt som organisationen aktivt medverkar i internationella samarbetsprojekt.

– Ålänningarna lever mitt i Östersjön och är medvetna om hur illa havet mår, sade Agenda 21-kontorets projektledare Gunda Åbonde-Wickström (till höger) som tillsammans med kontorets samordnare Åsa Hägg (till vänster) och Maria Stenroos (i mitten) mottog priset på 2 500 euro.

Personalseminarium om Baltikum

Inom NIB har förberedelserna för det baltiska medlemskapet i banken pågått aktivt under höstens lopp. Estlands, Lettlands och Litauens ambassadörer i Helsingfors presenterade i september sina länder för NIB:s personal. Anförandena kretsade kring reformer och framåtanda, EU och Nato, Sovjettiden och ländernas historiska rötter i Europa.

Estlands ambassadör Matti Maasikas betonade den betydelse som snabba och omfattande reformer har haft för Estlands utveckling sedan landet återupprättade sin självständighet i början av 1990-talet. Valutareformen 1992 banade väg för en stabil valuta. I samband med reformen upprättades ett sedelfondssystem som innebar att den estniska kronan knöts till

Estlands ambassadör Matti Maasikas.

Lettlands ambassadör Valdis Krastīņš.

Litauens ambassadör Audrius Brūzgė.

den tyska marken och senare till euron. Den låga inkomstbeskattningen, med en skattesats på 26 procent för alla och envar, har enligt Maasikas främjat företagsamhet och aktivitet i det estniska samhället. Liberaliseringen av utrikeshandeln har även den haft en gynnsam ekonomisk verkan.

Enligt Maasikas har Estlands strävan efter medlemskap i EU och Nato sporrat landet till förändring. Alla de tre baltiska länderna blev EU- och Natomedlemmar år 2004.

Lettlands ambassadör Valdis Krastiņš sade att EU-medlemskapet för Lettland markerade en återkomst till Europa och att Nato-medlemskapet, med ett starkt stöd i det lettiska samhället, var mycket viktigt för landet. Nu gäller det att utnyttja de möjligheter som EU-medel ger för att omstrukturera Lettlands industri, menade Krastiņš. Sovjetepoken lämnade efter sig enorma fabriker. Flera av dem producerade varor för militära ändamål och är i dag inte ändamålsenliga.

– Vi har ett stort behov av investeringar för att utveckla vår industriella produktion, sade Krastiņš.

Enligt Krastiņš är det önskvärt att NIB engagerar sig både inom den privata och den kommunala sektorn där investeringstrycket är stort. I Lettland utgör koncentrationen av affärsverksamheter till huvudstaden Riga en speciell utmaning.

Litauens ambassadör Audrius Brūzga sade att Litauen gått in för att utveckla sin infrastruktur med målet att stimulera landets ekonomi. Litauens läge mellan väst och öst är i dag till fördel, påpekade han.

– Tiden är mogen för att se det geografiska läget som en möjlighet, inte en katastrof.

Han hoppades att samarbetet inom Baltikum och Norden bidrar till att bevara Östersjöregionen som ett utvecklat och välmående område.

– Utvidgade NIB kommer säkert att vara ett redskap i strävan att nå detta mål, sade Brūzga. ■

Nya strukturer inom NIB

Från och med början av år 2005 har NIB åtta ägare, i stället för fem, då de tre baltiska länderna blir medlemmar i banken på lika villkor som de fem nordiska länderna. Utvidgningen medför förändringar i bankens styrande organ. Men grunddragen i NIB:s finansiella struktur bevaras.

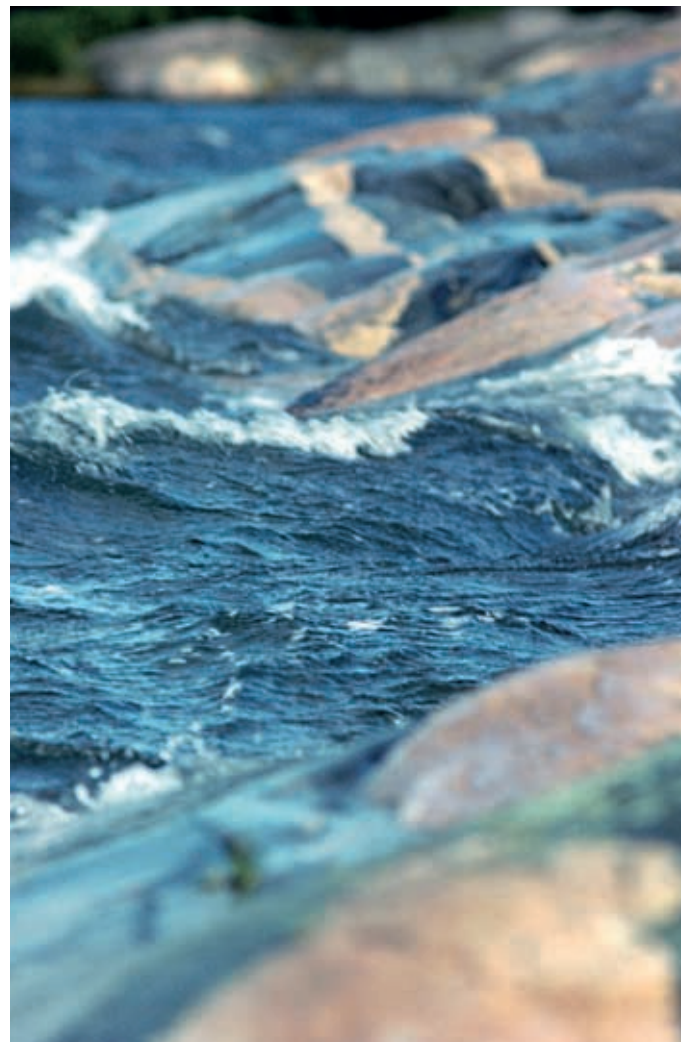
I och med de baltiska ländernas inträde i banken får NIB ett helt nytt organ – bankens råd – som står för rambesluten och i stort sett har de befogenheter Nordiska ministerrådet hade före utvidgningen. Rådet ansvarar bland annat för frågor som gäller bankens överenskommelse, stadgar och grundkapital. Därtill godkänner rådet styrelsens förvaltningsberättelse och bankens bokslut. Alla medlemsländer utser en regeringsmedlem som sin guvernör i rådet och ordförandeskapet växlar mellan länderna. Besluten i rådet skall vara enhälliga.

Bankens styrelse får färre medlemmar, då varje medlemsland utser bara en ledamot till styrelsen som alltså består av åtta ledamöter, i stället för tidigare tio. Ledamöterna har en röst var. Med undantag för de frågor som tillfaller rådet utövar styrelsen samtliga befogenheter i banken. Styrelsen utser den verkställande direk-

tören. Bankens vd ansvarar för den löpande verksamheten och styrelsen kan överlåta sina befogenheter till vd:n.

NIB:s kontrollkommitté, som övervakar bankens verksamhet och ansvarar för revisionen, kommer fortsättningsvis att bestå av tio ledamöter, även om utnämningsprocessen förändras. Nordiska rådet och parlamenten i Estland, Lettland och Litauen utser en representant för varje medlemsland. Dessutom utser bankens råd en ordförande och en vice ordförande för kommittén.

Estland, Lettland och Litauen kommer tillsammans att ha en andel i NIB på 3,4 procent. Bankens grundkapital ökar i och med de nya medlemsländernas inträde med omkring 142 miljoner euro till cirka 4 142 miljoner euro. Dessutom bidrar de baltiska länderna med cirka 42 miljoner euro till bankens reserver. ■

PÄRLOR I SKÄRGÅRDEN

Bilderna på detta uppslag och på pärmen är tagna av fotografen Kaius Hedenström från Finland. Han bor och arbetar i Helsingfors, men tillbringar helst sin fritid ute på havet och njuter av naturen på öarna i Skärgårdshavet.

Hedenström engagerar sig också i frågor som gäller den bebyggda miljön samt vardagsarkitekturen i skärgården och på landsbygden.

– Min uppgift är att öppna folks ögon. Vi får inte bygga fula hus i vår omgivning och förstöra den unika skärgården, säger han.

Johnny Åkerholm blir ny vd för NIB

I september utsåg styrelsen för Nordiska Investeringsbanken Johnny Åkerholm från Finland till ny verkställande direktör för banken. Han tillträder sin post den 1 april 2005 vid bankens huvudkontor i Helsingfors. Åkerholm har en mandatperiod på fem år enligt stipulationerna i bankens stadgar.

Johnny Åkerholm efterträder islänningen Jón Sigurðsson som varit verkställande direktör för NIB sedan april 1994.

Johnny Åkerholm, som är född år 1948, är politices licentiat och ekonomie kandidat. Han är sedan år 2003 generalsekreterare för Europeiska återuppbyggnads- och utvecklingsbanken EBRD i London. Åren 1995–2003 verkade han som understatssekreterare vid finska finansministeriet. Åren 1982–1995 innehade Johnny Åkerholm olika chefsposter vid Finlands Bank. Senast verkade han som chef för ekonomiska avdelningen och dessförinnan som chef för den centralbankspolitiska avdelningen.

Bland Johnny Åkerholms övriga uppdrag kan nämnas att han varit ordförande för EU:s ekonomiska och finansiella kommitté (Economic and Financial Committee) samt ordförande för Nordisk-baltiska monetära och finansiella kommittén (Nordic-Baltic Monetary and Financial Committee).

– Johnny Åkerholm har en lång erfarenhet av internationella uppdrag, säger styrelsens ordförande Bolli Thór Bollason. Enligt honom kommer Åkerholms kännedom om internationella finansinstitutioner att bidra till att säkra bankens framtida utveckling, bland annat i ljuset av de tre baltiska ländernas medlemskap i banken. ■

Marije Kötumäki

Johnny Åkerholm tar över som verkställande direktör för NIB från och med den 1 april 2005.

NIB:S VERKSTÄLLANDE DIREKTÖRER

Bert Lindström	juni 1976–juni 1986
Jannik Lindbæk	juni 1986–december 1993
Jan Callerström	januari–mars 1994 (tillförordnad vd)
Jón Sigurðsson	april 1994–mars 2005
Johnny Åkerholm	april 2005–

Östersjöregionens framtid

Uffe Ellemann-Jensen
Ordförande för Baltic Development Forum

Historien spelar en viktig roll i Östersjöregionen. Regionens förflutna symboliserar såväl sammanhållning och vänskap som splittring och rent av fiendskap. Samarbetet i Östersjöregionen i dag och i framtiden tar avstamp i detta historiska arv.

De betydande skillnaderna mellan Östersjöländerna är en aspekt att beakta i regionen. Vår ekonomiska prestanda och affärspraxis, våra ekonomiska drivkrafter och företagsmiljöer, så som även styrkan hos våra demokratiska institutioner skiljer sig fortsättningsvis åt på grund av vår historia. Men för att komma vidare behövs ett nytt regionalt initiativ som drar nytta av de möjligheter som uppstått tack vare en lyckad utvidgning av den europeiska unionen.

Enligt rapporten *State of the Region 2004*, som lades fram vid Baltic Development Forums möte i Hamburg i september, har Östersjöregionen under senare år överträffat flera andra europeiska regioner bland annat då det handlar om välfärdstillväxt, ökning av arbetskraftens produktivitet samt vetenskaplig innovation.

Under det senaste årtiondet har den reella BNP-tillväxten varit högre i Östersjöregionen än inom EU-15 och EU-25. Tillväxten har ändå inte varit tillräckligt stark för att utjämna skillnaderna mellan städer, delregioner och länder kring Östersjön.

Det förekommer markanta skillnader i klusterspecialisering mellan delregionerna kring Östersjön. Man kan lätt finna överlappningar mellan regionerna i de baltiska och nordiska länderna och mellan Baltikum och Polen, men kompetenskluster som sträcker sig över hela Östersjöregionen finns bara i mycket liten skala inom skogsindustrin, telekom, olja och gas samt hälsovård.

Det här är inte nog. Tyvärr kan den rådande situationen ha någonting att göra med kvaliteten på företagsmiljön. Våra största styrkor är god fysisk infrastruktur, utbildad arbetskraft, förhållandevis låga nivåer av korruption och fordrande lagstiftning, ett starkt vetenskapligt system och företag som konkurrerar med innovationer och unikhet. Likväl har vi mycket att göra för att minska på byråkrati, statsstöd och skatter som verkar hämmande och hindrar oss från att utveckla och belöna innovation och hårt arbete.

Om vi misslyckas med att få i gång koordinerade regionala åtgärder mot dessa väsentliga brister kan de utmaningar, som skillnaderna mellan oss innebär, bli oöverkomliga i framtiden. Detta kan tvinga företag som nu finns kring Östersjön att minska sin verksamhet i regionen för att i stället få ett starkare fotfäste på andra håll i världen.

Estlands, Lettlands och Litauens medlemskap i NIB är ett exempel på ett dristigt och framåtblickande beslut som kan driva framåt utvecklingen och den ekonomiska integrationen i vår region. För att upprätthålla regionalt samarbete, förbättra vår innovationsförmåga och gynna ekonomisk tillväxt, måste vi fortsätta att ställa upp nya och ambitiösa mål för samarbete i den nya era som Östersjöregionen står inför.

Icke desto mindre måste vi, i tillägg till att trygga ekonomisk tillväxt och påskynda reformer, även värna om frihet och demokrati.

Ett misslyckande då det gäller att stötta de demokratiska krafterna väcker misstankar gentemot vårt generella engagemang för frihet, global demokrati och fria, icke snedvridna marknader. De här grundläggande principerna bör vi alltid ha

i bakhuvudet då vi väljer närhet framför splittring och vänskap framför agg. De kan aldrig tas för givna. Det har vi lärt oss den hårda vägen i den här regionen.

I Östersjöregionen måste vi fortsättningsvis säkerställa att vi uppfyller nuvarande behov utan att skada framtida generationers utvecklingsmöjligheter. Det kräver att varje utfört uppdrag följs av nya mål och nya visioner.

Baltic Development Forum kommer år 2005 att bereda ett gemensamt Östersjöinitiativ med syfte att föra fram fördelarna med regionalt samarbete och sätta specifika mål för samarbetet i en ny era för Östersjöregionen. Ett Östersjöinitiativ kunde ligga som grund för diskussioner och ett eventuellt gemensamt ställningstagande vid Baltic Development Forum-mötet år 2005 i Stockholm.

Uffe Ellemann-Jensen (född 1941) var Danmarks utrikesminister 1982–1993. Han var ordförande för det europeiska liberala, demokratiska och reformistiska partiet ELDR åren 1995–2000 och var med om att grunda Östersjörådet år 1992 och den internationella nätverksorganisationen Baltic Development Forum år 1998.

Nordiska Miljöutvecklingsfonden fortsätter

Nordiska Miljöutvecklingsfonden NMF, en finansieringsordning för mjuk finansiering av miljöprojekt i Nordens närområden, fortsätter sin verksamhet. NMF:s förra programperiod löpte ut i slutet av år 2003, men i augusti 2004 kom de nordiska miljöministrarna överens om en fortsättning. De nordiska länderna skall tillskjuta sammanlagt 14,25 miljoner danska kronor (cirka 1,9 miljoner euro) per år under perioden 2005–2007. Därtill kommer Nordiska ministerrådet fortsättningsvis att tillskjuta medel till fonden.

Eftersom största delen av NMF:s kapital tagits i anspråk var beslutet nödvändigt för att fondens verksamhet skulle fortsätta.

– Fonden har bara i liten utsträckning arbetat med lån, varför största delen av kapitalet har förbrukats, förklarar Nordiska

Miljöfinansieringsbolaget NEFCO:s verkställande direktör Harro Pitkänen.

NMF, som upprättades år 1996, förvaltas av NEFCO, medan NIB deltar i utvärderingen av projekt som sökt finansiering. NMF är avsedd för finansiering på mjuka villkor, det vill säga fördelaktigare villkor än marknadsvillkor, och fonden beviljar olika typer av stöd och förmånliga lån till miljöprojekt.

De nordiska ländernas årliga bidrag till fonden kommer under de följande åren att halveras i jämförelse med de årliga bidragen under perioden 2001–2003. Det här motiveras bland annat med nya geografiska begränsningar för fonden. Enligt NMF:s nya riktlinjer, som miljöministrarna godkände i samband med beslutet om fondens framtid, kommer fond-

medel att vara tillgängliga för projekt i Ryssland, Ukraina och Vitryssland, medan projekt i Baltikum inte längre kan få finansiering. De nya riktlinjerna innebär också att villkoren för beviljningen av medel ändras, bland annat så att största delen av NMF:s insatser i framtiden skall ske genom revolverande finansieringsmekanismer.

Harro Pitkänen är nöjd över att NMF består. Enligt honom breddar fonden NEFCO:s verksamhet genom att den möjliggör sådan projektfinsiering som inte kunde bli aktuell inom ramen för NEFCO:s kärnverksamhet.

– Det här är en värdefull dimension i NEFCO:s verksamhet. ■

Mattias Unsökyllä

Joachim Claesson

Morten Vagnø Jensen

Anna Kiiskinen

Sirpa Korhonen

Torben Nielsen

Anders Holmén

PÅ NYA POSTER

Joachim Claesson (SE) har anställts som biträdande regionchef för region Afrika och Mellanöstern, och region Latinamerika. Han har tidigare arbetat bland annat för Norddeutsche Landesbank i Stockholm samt för SE-banken och Swedbank.

Morten Vagnø Jensen (DK) har anställts som biträdande regionchef för region

Danmark. Han kommer från Jyske Bank där han ansvarat för företagskunder. Han kommer att jobba på NIB:s kontor i Köpenhamn.

Anna Kiiskinen (FI) har projektanställts som jurist vid avdelningen för allmän juridik.

Sirpa Korhonen (FI) har anställts som finansanalytiker vid bankens finansavdelning. Korhonen kommer från Nordea Bank där hon jobbat med företagsanalys.

Torben Nielsen (DK) har utnämnts till direktör och chef för NIB:s finansavdelning med ansvar för bankens upplåning, likviditet och kapitalförvaltning. Samtidigt blev Nielsen också medlem i NIB:s ledningsgrupp.

Nordiska finansgruppen

Anders Holmén (FI) har fått fast anställning som yngre handläggare vid NEFCO.

Nya samarbetsländer för NDF

NDF har under 2004 undertecknat samarbetsavtal med Kambodja, Kenya och Rwanda. Med en bruttonationalinkomst per invånare på 185 euro i Rwanda, 210 euro i Kambodja, och 290 euro i Kenya hör länderna till de fattigaste i världen.

Leena Saarelainen

Kambodjas och Rwandas närhistoria präglas av krig, folkmord och konflikter. Att upprätthålla fred och stabilitet är således kärnan i ländernas strategi för hållbar utveckling. Så sent som på 1970-talet jämfördes Kenya med Sydkorea när det gäller socioekonomisk utveckling. Efter nästan två decennier med bristande styrelseskick under Moi-regimen, korruption, brott mot mänskliga rättigheter, ökad fattigdom samt rovdrift på naturresurserna har Kenya i och med regimskiftet i slutet av 2002 återfått givarsamfundets förtroende och har därmed fått en ny chans till återhämtning.

NDF har identifierat de första samarbetsprojekten inom energi-, transport- och vattensektorerna i de tre länderna. Inledningsvis väntas NDF:s finansiering uppgå till sammanlagt 43 miljoner euro. Pålitlig energiförsörjning samt god transport- och vatteninfrastruktur är viktiga förutsättningar för ekonomisk tillväxt och social utveckling, nya inkomstgenererande aktiviteter och därigenom minskad fattigdom.

I Kambodja skall NDF tillsammans med Asiatiska utvecklingsbanken (ADB) delta i finansieringen av en eltransmissionslinje från Vietnam till huvudstaden Phnom Penh. Största delen av Kambodjas energiinfrastruktur förstördes under Röda khmerernas tid och behovet av investeringar är uppenbart. Det NDF-finansierade projektet skall förbättra elförsörjningen

Kambodja hör till NDF:s nya samarbetsländer.

genom import från Vietnam och genom utvidgning av distributionsnätet till de fattigaste befolkningsgrupperna.

Även i Kenya skall NDF finansiera ett energiprojekt, men i samarbete med Världsbanken. NDF:s medel skall gå till en uppgradering av eldistributionsnätet framför allt i sådana stadsdelar i Nairobi där eldistributionen är bristande eller obefintlig. NDF skall också i samarbete med Världsbanken finansiera förbättringen av en vägsträcka på 35 kilometer inom ramen för *Northern Corridor Transport Improvement*-projektet. Projektet syftar till att förbättra infrastrukturen vid den transportled som löper från hamnstaden Mombasa via

Nairobi till gränsen mot Uganda. Det väntas få positiva effekter även för närliggande länder som är beroende av transporter genom Kenya.

I Rwanda planerar NDF att tillsammans med Världsbanken finansiera två projekt inom energi- respektive vattensektorn. Båda sektorerna är i akut behov av omfattande stöd efter decennier av brist på underhåll och investeringar och efter ödeläggelsen under folkmordet 1994. ■

Lån till Brasilien

Alunortes aluminaraffinaderi bygger ut sin anläggning i norra Brasilien. Produktionslinjernas antal kommer att öka från tre till fem.

NIB har beviljat ett lån på 30 miljoner US-dollar till Alumina do Norte do Brasil. Alunorte utvidgar som bäst sin fabrik i norra Brasilien med två nya produktionslinjer. Efter expansionen kommer företagets årliga produktionskapacitet att stiga med 1,8 miljoner ton till 4,2 miljoner ton. Projektet skall vara färdigställt i mitten av år 2006 och Alunorte blir därmed världens

största produktionsenhet för råvaran alumina.

Alumina utvinns ur bauxit, som det finns rikliga fyndigheter av i norra Brasilien. Alumina är ett vitt kristallint pulver och utgör råvaran i aluminium. Denna metall används bland annat inom bygg- och bilindustrin samt till konsumentvaror.

Alunortes huvudägare är det brasilianska gruv- och metallföretaget Companhia Vale do Rio Doce (CVRD) och Norsk Hydro. Norsk Hydro är ett av Norges största företag och verksamheten är inriktad på olja och energi samt produktion av aluminium.

– Vi är mycket nöjda med att både NIB och DnB NOR deltar som finansiärer i detta projekt. Alunorte är en mycket viktig strategisk investering för Hydro. Fabriken är i dag den viktigaste leverantören av alumina till vår omfattande aluminiumverksamhet i Norge, Tyskland och andra länder i världen, säger Harald Martinsen, Norsk Hydros vd i Brasilien.

NIB finansierar utbyggnaden vid Alunortes fabrik i samarbete med KfW, DnB NOR Bank, ING BHF-BANK och West LB. ■

Stålkoncern fick lån

Den österrikiska börsnoterade stålkoncernen Böhler-Uddeholm AG har beviljats lån för finansiering av kapacitetshöjande investeringar i Sverige. Ett lån på 10 miljoner euro går till dotterbolaget Böhler-Uddeholm Precision Strip AB:s verksamhet i Munkfors och ett lån på 15 miljoner euro till Uddeholm Tooling AB:s verksamhet i Hagfors.

Koncernen genomför ett omfattande investeringsprogram åren 2003–2005 i sina svenska anläggningar. I Munkfors

installeras ett nytt kallvalsverk som möjliggör produktion av mycket tunna bandprodukter för bland annat rakblad. I Hagfors uppgraderas och förnyas anläggningen med avsikt att höja effektiviteten och produktionskapaciteten.

Böhler-Uddeholm är världsledande inom försäljning av verktygsstål, som är bolagets viktigaste produkt. Därtill levererar bolaget bandstål, svetsade specialstålprodukter och produkter av smidesjärn.

Koncernen Böhler-Uddeholm AG, med huvudkontor i Wien, bildades år 1991 genom en sammanslagning av österrikiska Böhler och anrika svenska Uddeholm, som drivit järnverk i Värmland i över 300 år. Koncernen har totalt cirka 11 500 anställda. ■

Nytt lån till Vietnam

I september undertecknade NIB:s verkställande direktör Jón Sigurðsson och Vietnams vice finansminister doktor Le Thi Bang Tam ett avtal i Hanoi om ett generellt låneprogram på 30 miljoner US-dollar. Under sitt besök träffade Sigurðsson också Vietnams vice premiärminister Vu Khoan för att diskutera potentiell framtida NIB-finansiering inom sektorer där nordisk teknologi kan vara av intresse. Bland annat energi, infrastruktur, telekommunikation, livsmedel och skeppsbyggnad diskuterades.

Under sommaren 2004 avtalade NIB och finansministeriet i Vietnam om ett lån på 15 miljoner US-dollar för det nationella kolbolaget Vinacoal. Bolaget behöver finansiering för att modernisera sin kolbrytning och öka sin kapacitet. I samband med bolagets investeringar kommer utrustning från nordiska leverantörer att utnyttjas.

Tidigare under år 2004 avtalade NIB om lån för den vietnamesiska energisektorn och för en cementfabrik. NIB gav också lån till finansiering av ett låneprogram för små och medelstora företag. ■

Köpenhamnskontoret flyttar

NIB:s kontor i Köpenhamn har flyttat till nya lokaler den 1 december. Den nya adressen är Grønningen 17, 1270 København K. Telefonnumret är oförändrat: +45 33 144 242. ■

Vattenrening i Turkiet

I Istanbuls förstad Kadiköy har en ny mekanisk reningsanläggning för avloppsvatten färdigställt. En över två kilometer lång ledning med en diameter på cirka två meter transporterar det behandlade vattnet ut i havet. Reningsanläggningen behandlar vatten från ett stort område på Bosporens asiatiska sida.

– Tidigare gick avloppsvattnet orenat ut i Bosporen, förklarar Jørgen Ilsøe, NIB:s biträdande direktör och regionchef för Afrika och Mellanöstern.

NIB beviljade år 1999 ett lån på 7,7 miljoner euro för projektet som Istanbul vatten- och avloppsmyndighet ISKI har stått för. Vid byggnadsarbetena har man utnyttjat nordisk utrustning.

Målet har varit att anläggningen visuellt skall sitta bra i miljön. Enligt Ilsøe har man lyckats väl i detta. Enligt planerna skall anläggningen fram till år 2010 behandla

Anläggningen ligger precis invid kusten där Bosporen mynnar ut i Marmarasjön. Bilden är från byggnadsskedet. Anläggningen färdigställdes under år 2004.

Jørgen Ilsøe

avloppsvatten från cirka 2,2 miljoner människor, men senare kunna ta emot vatten från 3 miljoner invånare, med tanke på befolkningstillväxten i området.

Ilsøe säger att Turkiet är en viktig kund för NIB. Sedan mitten av 1980-talet, då det första lånet med Turkiet avtalades, har NIB finansierat ett tjugotal projekt i landet. NIB:s lån till Turkiet går främst till staten

som sedan lånar vidare till enskilda projekt.

Enligt Ilsøe är flera turkiska offentliga infrastrukturprojekt under beredning för eventuell finansiering från NIB.

– Vi ser mycket positivt på de fortsatta möjligheterna till NIB-finansiering i Turkiet, säger han. ■

Torben Nielsen ny chef för finansavdelningen

Marius Unsöhl

– NIB har högsta möjliga kreditvärdighet tack vare en hög kvalitet på låneportföljen och en god soliditet och likviditet. Ägarernas fortsatta stöd är därtill en viktig faktor då det gäller NIB:s rating.

Det säger Torben Nielsen, som leder bankens finansavdelning sedan i höstas och som samtidigt tillträtt som ny medlem i bankens ledningsgrupp.

På sin nya post efterträder han Bo

Heide-Ottosen, som lämnade NIB i slutet av september för att bli Executive Committee Member i Depfa Group med huvudkontor i Dublin. Heide-Ottosen ansvarar för finansavdelningen vid Depfa som erbjuder finansiella tjänster till kunder inom den offentliga sektorn runt om i världen.

Enligt Nielsen, som kom till NIB år 1997, är den viktigaste uppgiften för NIB:s finansavdelning att tillhandahålla de medel som behövs när banken lånar ut till olika projekt.

Ett nytt drag i NIB:s finansieringsstrategi är att banken under vart och ett av de senaste tre åren emitterat ett globalt obligationslån på en miljard US-dollar.

Kommer NIB att fortsätta med dessa globala transaktioner?

– NIB kan inte garantera att stora och därigenom likvida transaktioner görs varje

år, men de är intressanta så länge de efterfrågas av investerarna och passar in i bankens finansieringsbehov. Med den här typen av globala transaktioner kan NIB bli fler investerare i olika regioner och uppnå dessutom en prispreferens till andra multilaterala finansinstitutioner, säger Nielsen.

NIB:s värdepapper har haft stor åtgång i Asien. Varför det?

– Under årens lopp har asiatiska och speciellt japanska investerare utgjort den viktigaste investerargruppen för banken. Dessa investerare har hos NIB värdesatt kombinationen av en hög kreditvärdighet och en finansieringsstrategi som tillmötesgår investerarnas behov av olika typer av instrument. ■

Detta är NIB

Nordiska Investeringsbanken (NIB) finansierar privata och offentliga projekt som prioriteras i bankens medlemsländer och av låntagarna. Banken finansierar projekt både i och utanför medlemsländerna.

NIB erbjuder sina kunder långfristiga lån och garantier på konkurrenskraftiga, marknadsmässiga villkor. Banken anskaffar medlen för sin utlåning genom upplåning på den internationella kapitalmarknaden.

NIB:s obligationer åtnjuter högsta möjliga kreditvärdighet, AAA/Aaa hos de ledande kreditvärderingsinstituten Standard & Poor's och Moody's.

NIB är en multilateral finansieringsinstitution, som ägs av de åtta medlemsländerna Danmark, Estland, Finland, Island, Lettland, Litauen, Norge och Sverige och som drivs enligt bankmässiga principer. Ågarna utser ledamöterna i bankens råd,

styrelse och kontrollkommitté. Bankens verksamhet styrs av en internationell överenskommelse mellan de åtta medlemsländerna, samt därtill anslutna stadgar.

NIB har huvudkontor i Helsingfors samt kontor i Köpenhamn, Oslo, Reykjavik, Stockholm och Singapore. Banken hade per 31/8 2004 sammanlagt 152 anställda. ■

DETTA FINANSIERAR NIB

NIB finansierar investeringsprojekt och projektexport av ömsesidigt intresse för medlemsländerna och för låntagarna. Hög prioritet har investeringar som främjar det ekonomiska samarbetet mellan medlemsländerna. Lån och garantier ges till investeringar som tryggar energiförsörjning, förbättrar infrastruktur eller stöder forskning och utveckling. Hög prioritet har också projekt som förbättrar miljön i medlemsländerna och i deras närområden.

NIB kan delta i finansieringen av inkommande direktinvesteringar med sysselsättningsfrämjande effekter i medlemsländerna.

NIB finansierar olika internationella projekt såväl på tillväxtmarknaderna som inom OECD-området. Banken ger lån till projekt som stöder den ekonomiska utvecklingen i medlemsländernas närområden samt till investeringar i olika delar av världen som är av ömsesidigt intresse för mottagarlandet och för medlemsländerna. Utöver att ge lån beviljar NIB garantier för projekt som uppfyller bankens villkor.

De projekt som banken överväger att finansiera genomgår en analys där projektens bärkraft och miljökonsekvenser undersöks. Dessutom beaktas sociala konsekvenser i växande utsträckning.

ORDINARIE LÅN

NIB beviljar medel- och långfristiga investeringslån med en löptid på 5 till 15

år. Lånen beviljas i olika valutor till fast eller rörlig, marknadsmässig ränta och för upp till hälften av projektets totalkostnad.

NIB finansierar projekt inom:

- tillverkningsindustrin, bland annat investeringar i anläggningar,
- infrastruktur, satsningar inom energisektorn, samfärdsl, telekommunikation, vattenförsörjning och avfallshandling,
- miljöområdet, både inom den privata och den offentliga sektorn,
- forskning och utveckling,
- gränsöverskridande investeringar, bland annat företagsförvärv,
- utländska investeringar i medlemsländerna.

Regionallån beviljas nationella regionalpolitiska kreditinstitut för vidareutveckling av näringslivet i regionpolitiskt prioriterade områden.

SÄRSKILDA LÅNEORDNINGAR

Utanför medlemsländerna beviljar banken lån under särskilda låneordningar. Kärnan i NIB:s utlåning utanför medlemsländerna är lån under bankens projektinvesteringslåneordning. Det är långfristiga lån – upp till 20 år – för projekt på tillväxtmarknaderna i Asien, Mellanöstern, Central- och Östeuropa, Latinamerika samt Afrika. Lånen ges företrädesvis till låntagarlandets regering eller en offentlig finansinstitu-

tion. Projektinvesteringslån beviljas även utan statsgaranti, främst till infrastrukturinvesteringar inom privatsektorn. Lån beviljas för upp till hälften av projektets totalkostnad. Lånen kan användas för finansiering av alla typer av projektkostnader inklusive de lokala kostnaderna. Lånen ges till marknadsmässig ränta och i den valuta som kunden önskar. Hittills har projektinvesteringslån lämnats för projekt i cirka 40 länder.

I medlemsländernas närområden beviljar NIB lån till projekt som stöder den ekonomiska utvecklingen och till investeringar som förbättrar miljön. Banken har en speciell miljölåneordning för finansiering av miljörelaterade projekt i medlemsländernas närområden. Projekten skall bidra till att minska miljöbelastningen och därmed också de gränsöverskridande föroreningarna. Miljöinvesteringslån beviljas på bankmässiga villkor till stater, myndigheter, institutioner och företag.

NIB beviljar även investeringslån till projekt och företags investeringar – bland annat samriskföretag och företagsförvärv – inom OECD-området. ■

Överskottet ökade

NIB uppvisar ett gott resultat för årets åtta första månader. Verksamhetsperiodens överskott ökade med 11 % jämfört med motsvarande period i fjol och var 111 miljoner euro. Räntenettet ökade till 109 miljoner euro (motsvarande period år 2003: 102 miljoner euro).

NIB:s balansomslutning uppgick till 16,9 miljarder euro mot 16,7 miljarder euro vid årsskiftet. Till bankens ägare, de nordiska länderna, betalade banken under verksamhetsperioden 41,3 miljoner euro i utdelning av överskottet för 2003.

Energisektorn var under perioden den största mottagaren av nordiska lån. NIB finansierade bland annat investeringar i vattenkraft och geotermiska kraftverk på Island, i ett biokraftverk i Österrike, samt i miljövänlig energiproduktion i Norge och Sverige. I Finland och Danmark finansierade banken förbättringar av eldistributionsnäten.

Den internationella utlåningen domineras fortsättningsvis av lån till infrastrukturinvesteringar, främst inom energi, transport och telekommunikation.

Bland annat har NIB gett lån för investeringar i en utbyggnad av det tunisiska mobiltelefonnätet samt för uppgradering av det statliga kraftnätet i Rumänien.

Bankens avtal om nya lån uppgick till 1 031 miljoner euro (1 029), medan utbetalade lån uppgick till 779 miljoner euro (910) under perioden. Under perioden gjorde NIB:s kunder betydande förtida återbetalningar av sina lån till banken. Det här gällde såväl NIB:s utlåning inom Norden, som utlåningen utanför Norden.

Ramen för bankens projektinvesteringslåneordning (PIL) höjdes från 3 300 miljoner euro till 4 000 miljoner euro den 1 juli 2004. Utvidgningen av PIL-ramen innebär ökade möjligheter för banken att ge lån till länder utanför medlemskretsen.

NIB lägger stor vikt vid finansiering av miljöprojekt. Under perioden beviljade banken nio nya miljölån på totalt 145 miljoner euro. Av bankens totala utbetalade lån under perioden var nästan 15 % miljölån. Bland annat beviljade banken ett lån för investeringar som medför minskade utsläpp av föroreningar till vatten och luft vid ett svenskt massabruk. NIB beviljade

även ett lån till investeringar i ett nytt avloppssystem i Reykjavik. Inom ramen för det s.k. Ladogaprogrammet beviljades lån till flera projekt bland annat inom träförädlingsindustrin. NIB lanserade programmet i slutet av år 2003 inom Nordliga dimensionens miljöpartnerskap (NDEP). I juli övertog NIB ordförandeskapet i styrgruppen för NDEP.

Under perioden gjordes 13 upplåningstransaktioner i 6 olika valutor till ett belopp motsvarande 1 545 miljoner euro (2 759). Sammanlagt 630 miljoner euro av tidigare utställda obligationer med möjlighet till förhandsinlösning förlängdes, vilket betyder att bankens totala upplåning under perioden utgjorde 2 175 miljoner euro.

Erfarenheterna under perioden bekräftar än en gång den goda kvaliteten på bankens låneportföljer och finansiella motparter. Återföringar av tidigare gjorda reserveringar för befarade kreditförluster var större än nya reserveringar, och nettoeffekten blev ett positivt bidrag till resultatet på 3,3 miljoner euro. ■

Nyckeltal (miljoner euro)

	1-8/2004	1-8/2003	1-12/2003
Räntenetto	109	102	155
Överskott	111	100	151
Utbetalade lån	779	910	1 841
Avtalade lån	1 031	1 029	1 859
Nyupplåning	1 545	2 759	3 258
Överskott/genomsn. eget kapital (%)	9,9	9,5	9,5
	31/8 2004	31/8 2003	31/12 2003
Utestående lån	10 472	10 323	10 522
Balansomslutning	16 908	17 303	16 666
Nettolikviditet	3 189	3 802	2 744
Antal anställda	152	147	147

FINANSIERING FÖR FRAMGÅNG

Nordiska Investeringsbanken (NIB) erbjuder långfristiga lån och garantier på konkurrenskraftiga, marknadsmässiga villkor för såväl privata som offentliga projekt.

Utlåningen täcker ett brett spektrum. NIB finansierar bland annat investeringar i infrastruktur, satsningar inom forskning och utveckling, samt förvärv och etableringar över gränserna. Lån går till projekt inom tillverkningsindustrin, energi och mineralutvinning, byggverksamhet, handel och service, transport och kommunikation.

NIB upprättades ursprungligen av de fem nordiska länderna och får år 2005 tre nya ägare då Estland, Lettland och Litauen blir medlemmar i banken. NIB:s kunder finns både i och utanför medlemsländerna. Banken är i dag verksam i omkring 40 länder.

NORDISKA INVESTERINGSBANKEN

Fabiansgatan 34, PB 249, FI-00171 Helsingfors, Finland, telefon +358 9 18 001, info@nib.int, www.nib.int